

Natuurvereniging Hollandse Delta.

Broedvogelonderzoek locatie Merrevliet

Mededelingnummer: 357 BMP Merrevliet 2023

Veenpluis, Foto: Anja Langendoen

Auteurs: Arie Kraak en Anja Langendoen

Vogelwerkgroep van de KNNV afdeling Hollandse Delta

© KNNV afdeling Hollandse Delta

Broedvogelonderzoek 2023 Merrevliet

Een publicatie van de Vogelwerkgroep van de Natuurvereniging Hollandse Delta
een afdeling van de KNNV.

Mededeling nummer: 357 BMP Merrevliet 2023

Auteurs: Arie Kraak en Anja Langendoen
Inventarisatie door: Arie Kraak en Anja Langendoen

Omslagfoto: Veenpluis
Natuurvereniging Hollandse Delta
een afdeling van de KNNV
secretariaat:
Peter Vermaas
Schudegge 17
3224 BP Hellevoetsluis
Telefoon: 0181-324058
Email: secretaris@hollandsedelta.knnv.nl
BMP telling Merrevliet

1 Inhoudsopgave

1	Inhoudsopgave	3
2	Inleiding.....	4
3	Gebiedsbeschrijving	4
4	Werkwijze.....	5
4.1	Welke/alle soorten geteld.....	5
4.2	Methode	5
4.3	Terreinomstandigheden	5
4.4	Bezoekdata en event. Tijden	5
5	Resultaten.....	6
5.1	Broedvogels	6
5.1.1	Legenda afkorting, broedcodes	6
5.1.2	Soorten en aantallen (in tabelvorm).....	7
5.1.3	Overzicht territoria Merrevliet.....	9
5.1.4	Soortbespreking (event. selectie van soorten) en bijzonderheden	11
5.1.5	Korte evaluatie	20
5.1.6	Eventuele aanbevelingen.....	20
5.2	Waargenomen/niet-broedende soorten	21
5.3	Overige soorten	21
6	Alarmtellingen voor weidevogels	22
6.1	'Achterzijde veldkaarten'	22
6.2	Telformulier met verzamelde gegevens.....	25
6.3	Inschatting van bruto territoriaal succes	25

2 Inleiding

Het telgebied werd zes maal bezocht door Anja Langendoen en Arie Kraak in de periode van 21 maart tot 6 juni (dit betrof steeds tellingen rond zonsopgang) en nog een maal door Anja en Alex Langendoen op 6 juni (dit betrof een avondtelling). Op 29 april 2023 hebben Dorrieth Snijder en Annemarie Verburg, ter kennismaking met het BMP telproces, onze ronde meegelopen. De handleiding Broedvogel Monitoring Project (1996) van het SOVON werd toegepast bij de opzet en de interpretatie van de tellingen.

Doel van Natuurmonumenten met het periodiek inventariseren van de vogelstand op Merrevliet is om de kwaliteit van de natuurwaarden van het gebied regelmatig te onderzoeken. Met de inventarisatiegegevens kunnen zij eventueel beheersmaatregelen nemen om die kwaliteit te verbeteren. Als wij zien dat er oorzaken zijn waardoor bepaalde soorten sterk achteruitgaan, kunnen we dat signaleren en eventueel adviezen geven. Daarnaast heeft Natuurmonumenten speciale interesse in de ontwikkeling van het broedsucces voor de weidevogels in Merrevliet. Dit ter evaluatie van de genomen maatregelen om het plas-dras karakter van het gebied te verbeteren.

We willen Dick Zwart bedanken voor zijn adviezen voor, tijdens en bij de rapportage van de telling.

3 Gebiedsbeschrijving

Het Merrevliet is een natuurgebied ten noord-oosten van Rockanje op Voorne-Putten in de provincie Zuid-Holland. Het gebied van 10,3 hectare wordt beheerd door Natuurmonumenten. Merrevliet is een restant van een oude kreek, een zijgeul van de Strype. Door veenvorming heeft verlandings plaatsgevonden en zijn er bloemrijke rietlandjes ontstaan. Deze worden omringd door graslandjes. Tot in de achttiende eeuw drong de zee bij hoog tij langs een stelsel van kreken het Voornse land binnen. Door duinvorming en de aanleg van dijken zijn de kreken van zee afgesloten en verland. Het streven is, oude kreken weer op te waarderen ten behoeve van de ecologische verbindingzones, wateropslag en als aantrekkelijk landschappelijk element. Merrevliet is een voorbeeld van kreekherstel op Voorne-Putten.

Natuurmonumenten kocht het grasland rondom de oude kreek in 1986 aan. Op bepaalde plaatsen kwam zout water via de ondergrond het gebied binnen, maar door verlaging van het polderpeil verdween de zoute kwel. Natuurmonumenten heeft de situatie hersteld door de kwel op te pompen. Hierdoor groeien er weer planten als moeraszoutgras en melkkruid. Daarnaast zijn er natuurvriendelijkere oevers gemaakt door de kanten van de omringende sloot plaatselijk minder steil te maken. Op de rietlandjes groeien echte koekoeksbloem, grote ratelaar, veenmos, veenpluis en kleine valerian. De graslanden om de kreek vormen een buffer en vangen ongewenst zeer voedselrijk water vanuit het omringende agrarische land. Daarnaast wordt de waterstand hoger gehouden binnen de bufferzone. Er wordt laat gemaaid en na het maaien begrazen koeien van een lokale boer de graslanden. Door de verschillende maatregelen is het Merrevliet een aantrekkelijk broedgebied geworden voor weidevogels

Kruidenrijk grasland, Foto: Anja Langendoen

Rietorchis, Foto: Anja Langendoen

4 Werkwijze

4.1 Welke/alle soorten geteld

Tijdens de telling zijn alle weidevogels (inclusief broedvogels en overige vogels geteld. Daarnaast hebben we los van de telling de interessante waarnemingen gedocumenteerd in dit rapport.

4.2 Methode

De tellingen zijn verricht volgens de Sovon normen en ingevoerd (via de AVIMAP app) in het BMP-systeem van Sovon. Er is in dit gebied zeven keer geteld waarbij de duur van de telling ongeveer 1 uur tot anderhalf uur was. Zes tellingen zijn aangevangen rond zonsopgang en aan het einde is nog een avondtelling gedaan.

Op verzoek van Natuur Monumenten hebben we voor de weidevogels, parallel aan de telling volgens de Sovon normen, de instructie Alarmtellingen (tellingen van paren en gezinnen van scholekster, Kievit, grutto, tureluur en wulp) Bureau N. publicatie nr. 27 gevolgd.

4.3 Terreinomstandigheden

Aan het begin van de telperiode was het gedeelte van het terrein aan de de smalle achterzijde zeer slecht begaanbaar door de uitbundige uitgegroeide bramenstruiken. De eerste ronde was daarom moeizaam. In overleg met Natuurmonument hebben voor de volgende rondes een pad vrijgemaakt door het overwoekerde deel. Voor de laatste ronde was het pad wederom redelijk onbegaanbaar geworden door de brandnetels die dit keer het terrein overgenomen hadden. Mede door de ervaring in de een na laatste telronde met jonge reetjes die vlak voor ons wegsprongen is de laatste ronde meer vanaf de buitenkant van de strook gedaan.

In het algemeen hebben we de BMP telling voor Merrevliet als zeer positief ervaren. In de loop van de telperiode ontpopte het gebied zich als een fantastisch kruidenrijk grasland met diverse rietveldjes en aan de achterzijde struweel met bomen waarin de zangvogeltjes zich prima thuisvoelen. Veel mooie plantensoorten zoals bijvoorbeeld de rietorchis, het mooie witte veenpluis en moeraskartelblad. Zo moet het landschap er ooit door heel Nederland uitgezien hebben!

4.4 Bezoekdata en event. Tijden

Datum	Starttijd	Eindtijd	Telling	Temperatuur	Wind	Bewolking
21-3-2023	6:44	7:53	Ochtend	3gr	N2	Bewolkt met miezer
4-4-2023	7:05	8:58	Ochtend	-3gr	N1	Onbewolkt
18-4-2023	6:33	8:15	Ochtend	5,5 gr	NO3	Bewolkt
29-4-2023	6:12	7:59	Ochtend	8 gr	N2	Onbewolkt
13-5-2023	5:53	8:20	Ochtend	10gr	N2	Bewolkt
25-5-2023	5:30	7:02	Ochtend	8,5gr	NO1	Onbewolkt
6-6-2023	19:28	20:32	Avond	17gr	N4	Zonnig

5 Resultaten

5.1 Broedvogels

5.1.1 Legenda afkorting, broedcodes

ab: Aantal broedvogels (territoria)

hb: Hoogste broedcode

In onderstaande tabel is een korte beschrijving gegeven van de door Sovon gehanteerde broedcodes:

Code	Omschrijving
0	Overig, buiten broedbiotoop
1	Volwassen individu
2	Zingend of baltsend individu
3	Paar (bij balts of zang code 5)
4	Territoriumgedrag
5	Baltsend paar (ook paring)
6	Waarschijnlijk nestplaats
7	Alarmeren, waaks gedrag
8	Vogel met broedvlekken
9	Nesbouw
10	Afleidingsgedrag
11	Pas gebruikt nest
12	Pas uitgevlogen, dons-jongen
13	Bewoond nest (bezoek ouders)
14	Transport voedsel en ontlasting
15	Nest met eieren
16	Nest met jongen

Voor een uitgebreide omschrijving van bovenstaande codes zie: www.sovon.nl

5.1.2 Soorten en aantallen (in tabelvorm)

Geel gemarkeerd = Gevoelig en Oranje gemarkeerd is Kwetsbaar op rode lijst

	21 maart	4 april	18 april	29 april	13 mei	25 mei	6 juni		
	06:44	07:05	06:33	06:12	05:53	05:30	19:28		
	07:53	08:58	08:15	07:59	08:20	07:02	20:32		
bezoeknr	1	2	3	4	5	6	7		
Bezoektype	zonop	zonop	zonop	zonop	zonop	zonop	dag	aant auto cluster territ	hoogste broed-code
Aalscholver					1				1
Bergeend		1		2	1			1	3
Blauwborst		1				1		1	3
Blauwe Reiger			1			1			1
Boerenzwaluw							1		1
Bosrietzanger						1	1	1	2
Buizerd		1	1	1	1	1	1	1	7
Cetti's Zanger		1	2	2	1	2	1	2	2
Fazant		1		1				1	2
Gele Kwikstaart			1						1
Graspieper	(1)	2		1	2	1	1	2	3
Grauwe Gans	2	3						2	3
Groenling	(1)	1	1	2	2	2	1	2	2
Grote Bonte Specht				1				1	2
Grutto		2 (1)	1	1 (1)	1 (1)	1	3	2	7
Heggenmus	1	1		2		1	1	2	2
Holenduif				1					1
Houtduif			2	1	1	1	1	1	3
Kievit			2	1			1	1	7
Kleine Karekiet					4	1	2 (1)	4	2
Kneu	1	1	1	3	1	1	1	3	3
Knobbelzwaan		1	2	1				1	13
Koolmees						1		1	2
Krakeend			1		1		1	1	3
Meerkoet	2		1	1	1	1	3	1	13
Merel	2	1	1	2		1	1	2	2
Putter				2	1	1		2	2
Rietgors	2	1			1	1		1	2
Rietzanger	2	1	4	3	2	4	2	5	3
Scholekster			2		(1)		2	2	7
Slobeend		1	1	(1)	2	1	1	1	3
Spotvogel					1	1		1	2
Spreeuw			1						2
Stormmeeuw			7						1
Tjiftjaf	3	2 (2)	2	4	2	1	3	4	3
Tuinfluitier				2	1	1	1	2	2
Vink	1		1			1		1	2

	21 maart	4 april	18 april	29 april	13 mei	25 mei	6 juni		
	06:44	07:05	06:33	06:12	05:53	05:30	19:28		
	07:53	08:58	08:15	07:59	08:20	07:02	20:32		
bezoeknr	1	2	3	4	5	6	7		
Bezoektype	zonop	zonop	zonop	zonop	zonop	zonop	dag	aant auto cluster territ	hoogste broed-code
Wilde Eend	1 (1)	3	4		2	1	1	3	3
Winterkoning	2	2	3	2	3	2	2	3	3
Wintertaling		1	1						3
Zanglijster		1							2
Zwarte Kraai	1 (1)	1							3
Zwartkop		2	1	3	2	2		3	7

5.1.3 Overzicht territoria Merrevliet

Soort	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Baardman	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Bergeend	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2	0	1
Blauwborst	2	2	1	0	0	1	1	1	3	0	2	0	1
Bosrietzanger ***	1	1	2	3	1	1	1	0	1	6	3	4	1
Braamsluiper	0	0	0	2	1	0	1	4	1	3	3	0	0
Buizerd	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Cetti's Zanger	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	3	2	2
Ekster	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Fazant	1	3	2	4	3	1	2	2	1	1	1	1	1
Fitis	2	2	1	1	1	1	4	2	5	1	2	0	0
Gele Kwikstaart	0	0	0	0	1	1	1	0	1	0	1	0	0
Goudvink	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0
Grasmus	1	1	1	2	1	2	1	0	0	4	4	0	0
Graspieper	3	4	2	2	2	3	2	5	4	4	4	3	2
Grauwe Gans	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	2	2	2
Groenling	0	0	0	1	0	1	0	3	0	2	0	2	2
Grote Bonte Specht	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Grote Canadese Gans	0	0	0	0	1	0	2	0	1	1	2	0	0
Grutto	5	3	3	4	2	1	1	1	2	6	6	1	2
Havik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Heggenmus	0	2	1	2	1	1	1	3	3	2	3	2	2
Holenduif	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Houtduif	0	1	1	2	2	1	1	2	2	1	3	2	1
Kievit	6	4	4	4	2	2	5	5	2	5	2	1	1
Kleine Karekiet	10	10	10	12	12	9	7	4	8	4	7	4	4
Kluut	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Kneu (Gevoelig)	0	2	1	2	0	1	2	0	0	3	0	3	3

Soort	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Knobbelzwaan	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	1
Koekoek	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Kolgans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Koolmees	0	1	1	1	1	1	0	2	1	3	4	1	1
Krakeend	3	3	3	2	4	3	1	0	1	0	0	5	1
Kuifeend	1	3	2	2	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Meerkoet	6	3	3	4	4	6	3	5	4	3	5	2	1
Merel	1	2	3	3	1	2	3	3	1	4	4	2	2
Pimpelmees	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	2	0
Putter	0	1	0	0	1	1	3	0	3	4	6	1	2
Rietgors	3	2	3	2	2	2	5	9	5	2	5	3	1
Rietzanger	3	4	4	2	3	2	5	3	4	6	5	4	5
Ringmus	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Roodborst	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	1	0	0
Roodborsttapuit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Scholekster	1	2	1	2	1	0	1	1	4	2	1	1	2
Slobeend	0	1	2	2	1	2	0	1	0	0	1	1	1
Snor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Sperwer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spotvogel	1	2	3	2	1	1	0	2	1	2	2	2	1
Spreeuw	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0
Sprinkhaanzanger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Tjiftjaf	1	3	4	3	3	2	3	3	5	6	4	4	4
Tuinfluit	0	0	1	2	2	0	1	0	0	0	0	2	2
Tureluur	4	1	0	2	1	1	2	3	5	6	6	4	3
Veldleeuwerik	0	0	0	1	0	0	2	1	0	0	0	0	0
Vink	0	1	1	1	0	0	2	2	2	1	2	1	1

5.1.4 Soortbespreking (event. selectie van soorten) en bijzonderheden

In dit hoofdstuk hebben we voor een selectie van soorten eventuele bijzonderheden vermeld alsmede een eventuele analyse ten opzichte van voorgaande tellingen.

5.1.4.1 *Baardman*

Geen opmerkingen

5.1.4.2 *Bergeend*

De bergeend lijkt de laatste jaren Merrevliet al vast broedterritorium gevonden te hebben.

5.1.4.3 *Blauwborst*

Ook dit jaar hebben we gelukkig weer een territorium voor de blauwborst kunnen vaststellen. Reeds bij een van de eerste tellingen hebben we de blauwborst waargenomen en in een van de laatste tellingen een tweetal adulten. De blauwborsten hadden hun broedplek gevonden in het rietstrookje aan het begin van het gebied.

Blauwborst, Foto: Arie Kraak

5.1.4.4 *Bosrietzanger*

Helaas hebben we dit jaar slechts een territorium voor de bosrietzanger kunnen vaststellen. Dit in tegenstelling tot de afgelopen jaren waarin soms meer dan vier territoria werden geregistreerd. Volgens Sovon “profiteert deze soort snel en soms massaal van tijdelijk.beschikbare biotopen. De aantallen wisselen daarom per gebied vaak sterk van jaar tot jaar.” Mogelijk heeft het relatief slechte weer van de lente of begin van de zomer hierbij een rol gespeeld?

5.1.4.5 *Braamsluiper*

Helaas hebben we ook dit jaar, evenals vorig jaar, geen territorium voor de braamsluiper (rode lijst) kunnen vaststellen.

5.1.4.6 *Buizerd*

De buizerd is een vast broedvogel in Merrevliet. Dit jaar werden we vooral vanaf de derde telling regelmatig 'aangevallen' door het ouderpaar. Het is zonder meer duidelijk dat hier sprake moet zijn van een broedsucces. We hebben helaas niet in het nest kunnen kijken of daadwerkelijk een broedresultaat kunnen zien.

Buizerd, Foto: Anja Langendoen

5.1.4.7 *Cetti's Zanger*

De Cetti's zanger liet ook dit jaar evenals de vorige jaren overduidelijk van zich horen.

5.1.4.8 *Ekster*

Geen opmerkingen

5.1.4.9 *Fazant*

Geen opmerkingen

5.1.4.10 *Fitis*

Evenals vorig jaar geen Fitis territorium kunnen vaststellen. Dit in tegenstelling tot de voorgaande jaren.

5.1.4.11 *Gele Kwikstaart*

Geen opmerkingen.

5.1.4.12 *Goudvink*

Geen opmerkingen.

5.1.4.13 *Grasmus*

Evenals vorig jaar geen Fitis territorium kunnen vaststellen. Dit in tegenstelling tot de voorgaande jaren. In 2020 en 2021 werden zelfs nog 4 territoria vastgesteld.

5.1.4.14 *Graspieper*

De graspiepers waren ook dit jaar weer overduidelijk aanwezig. Veelal rondhuppelend in het kruidenrijke grasland en soms zittend op de uitkijk op hek en paaltjes langs het grasland.

Graspieper, Foto: Arie Kraak

5.1.4.15 *Grauwe Gans*

De Grauwe Gans heeft de laatste jaren Merrevliet wel als broedgebied gekozen. Helaas hebben we geen pullen kunnen waarnemen.

5.1.4.16 *Groenling*

De groenling liet ook overduidelijk van zich horen en zien in het struweel in de smalle strook aan het einde van het gebied. Ook dit jaar hebben we dus weer twee territoria kunnen vaststellen.

Groenling, Foto: Anja Langendoen

5.1.4.17 *Grote Bonte Specht*

Na enkele jaren van afwezigheid hebben we dit jaar weer eens een territorium voor een grote bonte specht kunnen vaststellen achter in het gebied bij de hogere bomen.

5.1.4.18 *Grote Canadese Gans*

Hoewel de afgelopen jaren de Grote Canadese Gans Merrevliet enige keren als broedgebied had uitgekozen hebben we voor deze vogel dit jaar evenals vorig jaar geen territorium kunnen vaststellen.

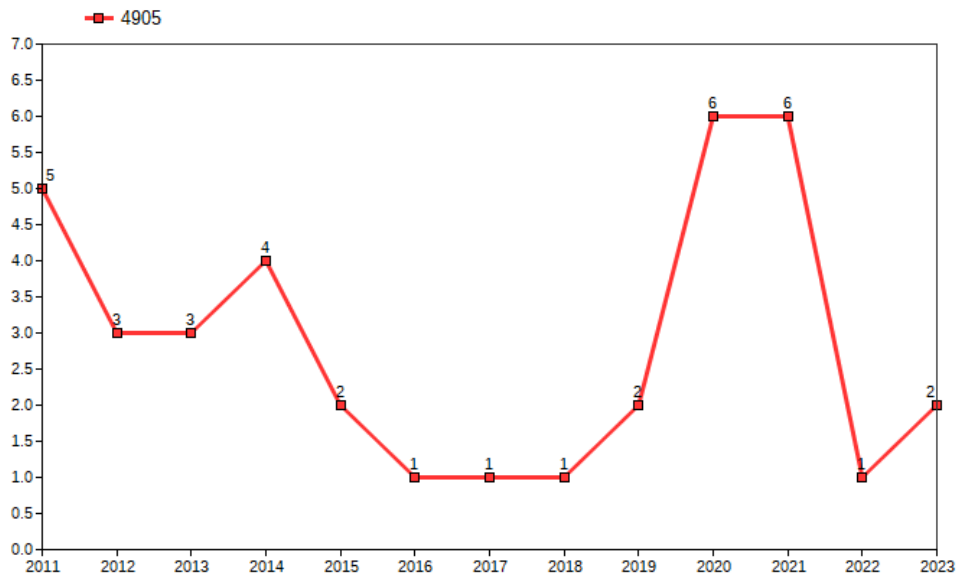
5.1.4.19 *Grutto*

Hoewel we dit jaar voor de grutto wel een tweetal territoria hebben kunnen vaststellen hebben we tijdens onze tellingen wel geconstateerd dat de activiteit (alarmeer gedrag) van deze vogels zich vooral in en boven de omliggende landerijen plaatsvond. Waarschijnlijk had de grutto toch met name deze gebieden gekozen als broedlocatie. Het alarmeer gedrag was met name te horen en zien toen de landerijen omgeploegd werden en vooral toen de omliggende weilanden gemaaid werden. Vooral na de maai-activiteit werden in Merrevliet regelmatig fouragerende en alarmerende grutto's gezien. Waarschijnlijk hebben de grutto's pas op dat moment hun toevlucht gezocht dat deze veilige haven. Ondanks dat volgens de Sovon telrichtlijnen een tweetal territoria vastgesteld zijn hebben we geen pulletjes kunnen waarnemen. Wellicht komt dat ook door het kruidenrijke grasland dat in de laatste tellingen behoorlijk hoog geworden was. De grutto's werden vooral waargenomen aan het begin van het gebied. In hoofdstuk 6 zijn de waarnemingen nog bekeken vanuit de instructie Alarmtellingen van Bureau N. publicatie nr.27

Fouragerende grutto's, Foto: Arie Kraak

Grutto

Historisch overzicht voor Grutto's territoria in Merrevliet

5.1.4.20 *Heggenmus*

Geen opmerkingen.

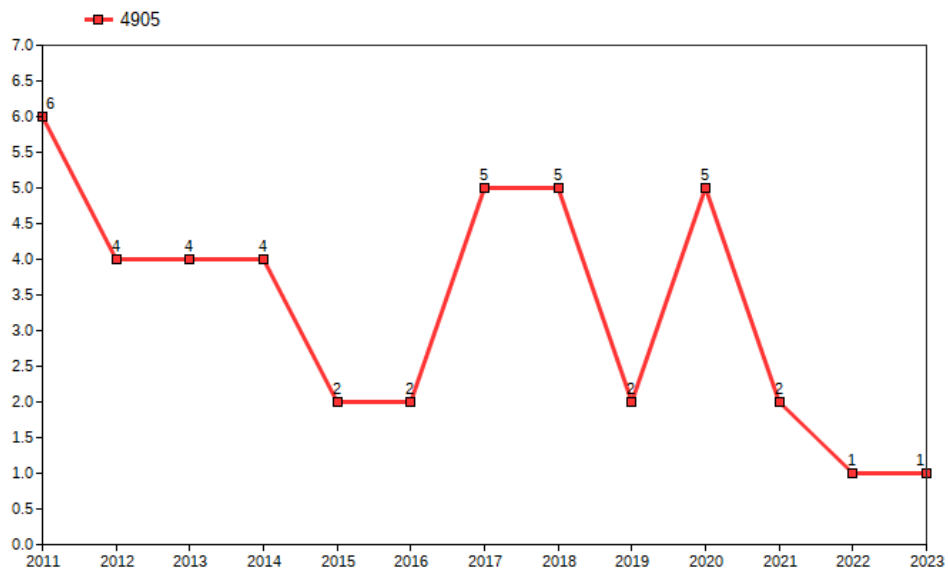
5.1.4.21 *Houtduif*

Geen opmerkingen

5.1.4.22 *Kievit*

Bij de eerste tellingen hebben we wel regelmatig kievitën waargenomen in het gebied. Volgens de Sovon normen kennelijk net genoeg om op basis daarvan een territorium vast te stellen. In de latere tellingen zijn de kievitën niet meer waargenomen. We hebben ook niet de aanwezigheid van pulletjes kunnen vaststellen.

Kievit

Historisch overzicht voor Kievit territoria in Merrevliet

5.1.4.23 *Kleine Karekiet*

Opvallend is het grote verschil van het aantal waarnemingen in de eerste jaren van de historie van de BMP tellingen voor Merrevliet met die van de laatste jaren. Ondanks de landelijke positieve broedvogeltrend voor deze soort is het aantal vastgesteld territoria gehalveerd. En dat terwijl aan het eigenlijke biotoop voor de kleine

karekiet toch niet veel veranderd kan zijn.

5.1.4.24 *Kluut*

Geen opmerkingen.

5.1.4.25 *Kneu*

Leuk te constateren dat de kneu (status gevoelig) zich kennelijk wel thuis voelt in het struweel aan het einde van het gebied. Met een teleurstellend aantal in 2021 zijn de afgelopen vier jaren toch steeds drie territoria kunnen vaststellen.

Kneu, Foto Arie Kraak

5.1.4.26 *Knobbelzwaan*

Hoewel we in het begin van de BMP telling hoopvol gestemd waren om een keer jonge zwaantjes te kunnen zien was het eerder gevonden en bezet nest opeens verlaten en hebben we de ouders nog wel gezien maar niet meer op het nest en ook niet in aanwezigheid van jongen. Kennelijk waren onze waarnemingen nog wel voldoende om op basis daarvan een territorium vast te stellen.

5.1.4.27 *Koekoek*

Zou te mooi om waar zijn om weer een koekoek territorium te kunnen vaststellen. Helaas dus niet. Zou dit wellicht te maken kunnen hebben met de sterke reductie in het aantal territoria voor de kleine karekiet. In 2015 het jaar waarin nog wel een koekoek territorium werd vastgesteld was het totaal aantal territoria voor de kleine karekiet 12 terwijl dat in 2023 nog 'slechts' 4 was.

5.1.4.28 *Koolmees*

Conform de afgelopen jaren is ook het succes voor de koolmees weer gering in Merrevliet. Slechts 1 territorium kunnen vaststellen.

5.1.4.29 *Krakeend*

Geen opmerkingen.

5.1.4.30 *Kuifeend*

Geen opmerkingen.

5.1.4.31 *Meerkoet*

Geen opmerkingen.

5.1.4.32 Merel

Geen opmerkingen.

5.1.4.33 Pimpelmees

Conform de afgelopen jaren is ook het succes voor de pimpelmees weer gering in Merrevliet. Dit jaar zelfs geen territorium kunnen vaststellen.

5.1.4.34 Putter

Geen opmerkingen.

5.1.4.35 Rietgors

In tegenstelling tot de historische resultaten was de rietgors gedurende deze BMP telling sterk onder vertegenwoordigd. Slecht 1 territorium dit jaar ten opzichte van gemiddeld 5 in de afgelopen 5 jaren. En dat terwijl dit niet in overeenstemming lijkt met de landelijke trend, die ons inziens geen significante aantalsverandering laat zien.

5.1.4.36 Rietzanger

De rietzanger was in overeenstemming met de historische resultaten ruim vertegenwoordigd in de verschillende riet veldjes op het terrein.

5.1.4.37 Ringmus

Voor de ringmus is uitsluitend in 2013 en 2014 een keer een territorium vastgesteld kunnen worden. In de rest van de historie van de BMP tellingen voor Merrevliet vanaf 2011 geen enkele keer. Ook in 2023 dus weer niet.

5.1.4.38 Roodborst

Geen opmerkingen.

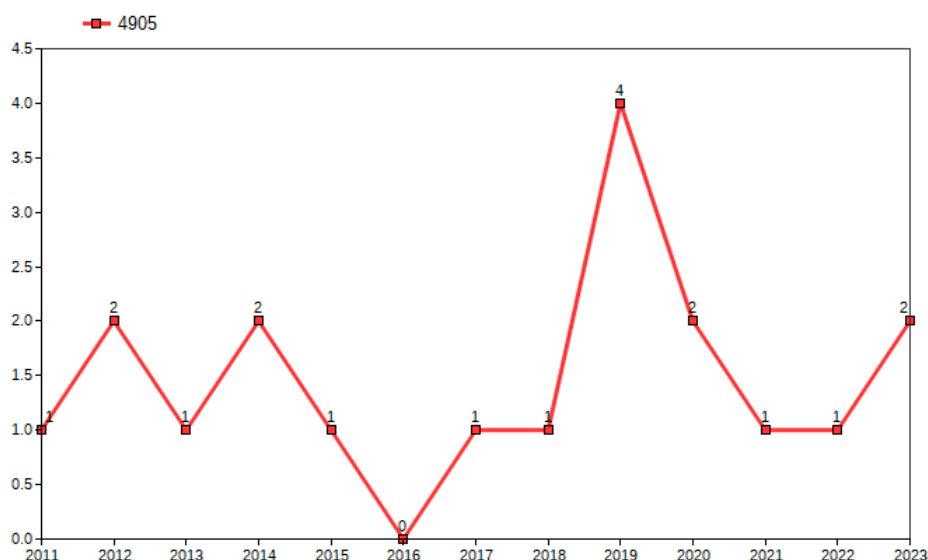
5.1.4.39 Roodborsttapuit

Voor de roodborsttapuit is uitsluitend in 2020 een keer een territorium vastgesteld kunnen worden. In de rest van de historie van de BMP tellingen voor Merrevliet vanaf 2011 geen enkele keer. Ook in 2023 dus weer niet.

5.1.4.40 Scholekster

Op basis van onze waarnemingen en de Sovon richtlijnen hebben we voor de BMP telling van 2023 geen afwijking gezien ten opzichte van de historische tellingen.

Scholekster

Historisch overzicht voor Scholekster territoria in Merrevliet

5.1.4.41 *Slobeend*

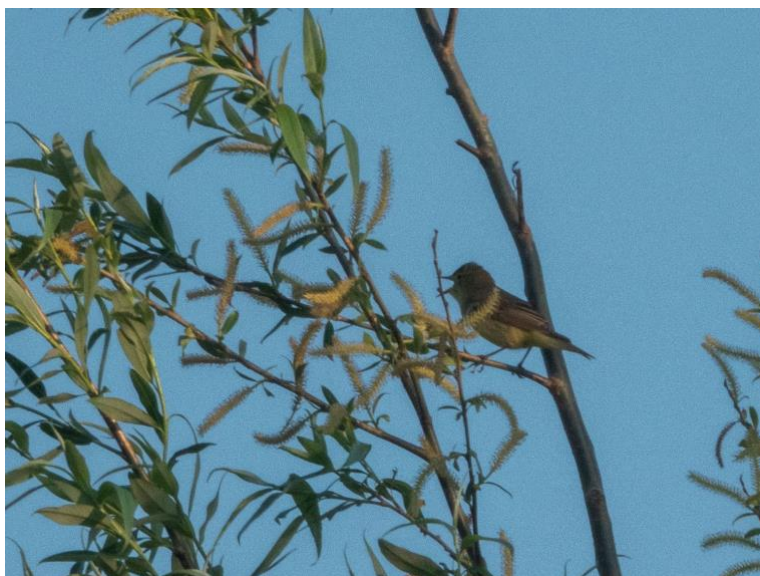
De slobeend was trouw aanwezig in het gebied. De waarnemingen waren volgens de telrichtlijnen zodanig dat op basis daarvan een territorium vastgesteld kon worden.

5.1.4.42 *Snor*

Voor de snor is uitsluitend in 2022 een keer een territorium vastgesteld kunnen worden. In de rest van de historie van de BMP tellingen voor Merrevliet vanaf 2011 geen enkele keer. Ook in 2023 dus weer niet.

5.1.4.43 *Spotvogel*

Tijdens de laatste tellingen hebben we gelukkig ook de snor nog kunnen horen en zien. De waarnemingen waren volgens de telrichtlijnen zodanig dat op basis daarvan een territorium vastgesteld kon worden.

Spotvogel, Foto: Anja Langendoen

5.1.4.44 *Spreeuw*

Geen opmerkingen.

5.1.4.45 *Sprinkhaanzanger*

Voor de sprinkhaanzanger is uitsluitend in 2021 een keer een territorium vastgesteld kunnen worden. In de rest van de historie van de BMP tellingen voor Merrevliet vanaf 2011 geen enkele keer. Ook in 2023 dus weer niet.

5.1.4.46 *Tjiftjaf*

De Tjiftjaf weer overduidelijk aanwezig en liet dat natuurlijk steeds goed horen. Het geconstateerde aantal territoria ligt volledig in de lijn met de historische resultaten.

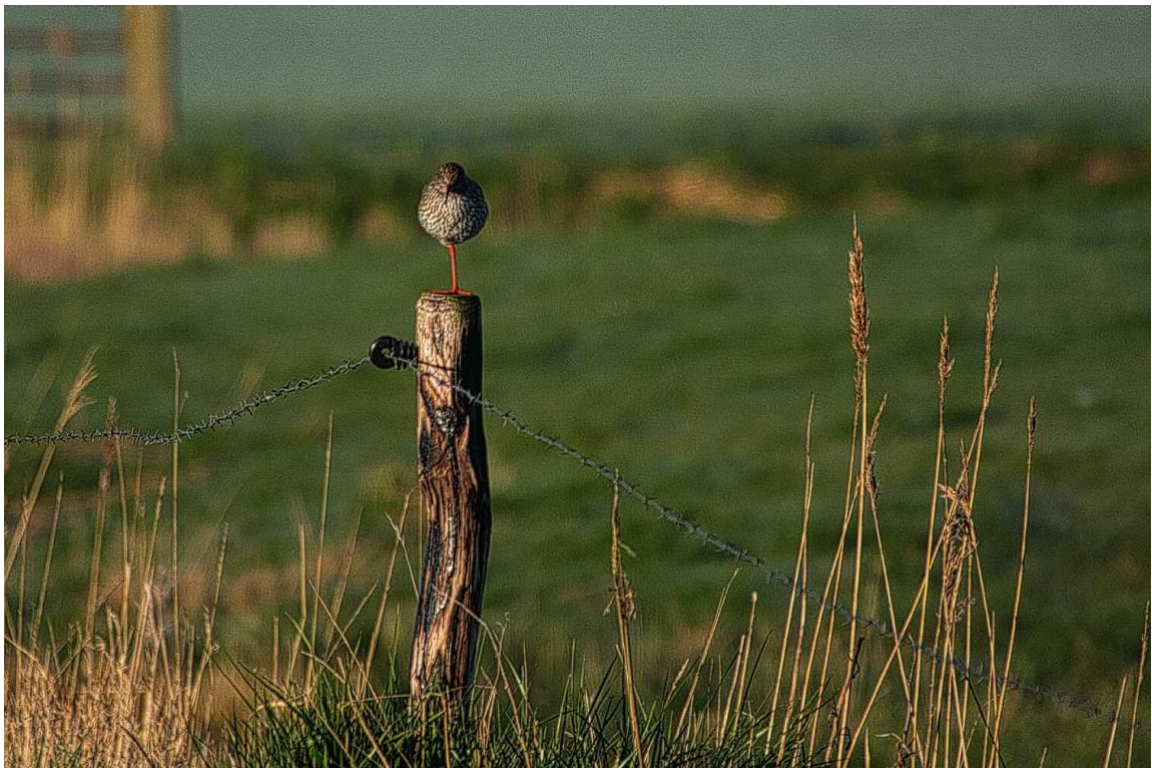
Tjiftjaf, Foto: Arie Kraak

5.1.4.47 Tuinfluiter

De tuinfluiter is de laatste twee jaren weer duidelijk aanwezig in Merrevliet. Dit na een periode van 4 jaren van volledige afwezigheid. Op basis van Sovon "De landelijke aantallen maakten op de lange termijn weinig verandering door maar neigen om onbekende redenen sinds de eeuwwisseling naar enig afname"

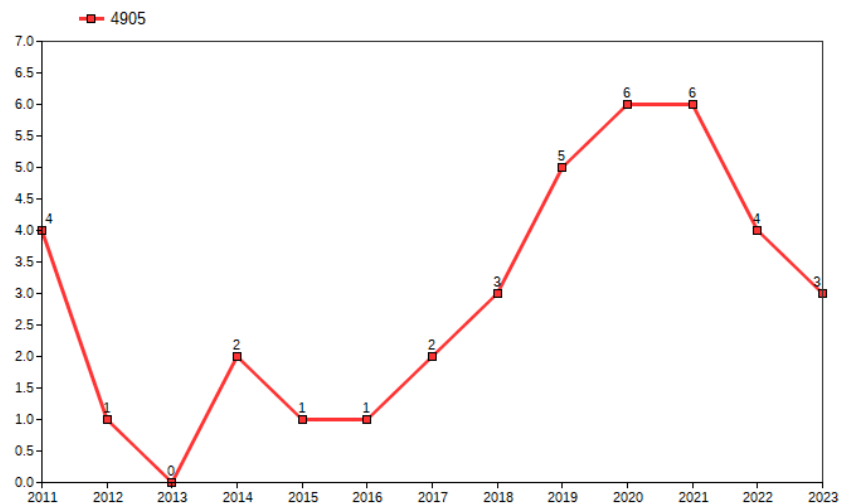
5.1.4.48 Tureluur

De tureluur is inmiddels gedurende de broedperiode wel een trouwe bezoeker van Merrevliet. De laatste jaren lijkt er helaas wel een neergaande lijn ingezet te zijn. Van 5, 6, 6 en 4 territoria naar dit jaar 3 territoria. In totaal hebben we maximaal 6 tureluurs tegelijkertijd gezien, soms met duidelijk alarmerend of bewakend (zittend op verhogingen zoals een paaltje, een hek of de zonnepanelen) gedrag. Voor deze soort hebben we de tellingen ook geanalyseerd op basis van de Instructie Alarmtellingen Bureau N. publicatie nr. 27 De greppels die via de pomp van water blijken zoals verwacht natuurlijk een grote aantrekkingskracht te hebben op de tureluurs. Helaas hebben we geen pullen kunnen waarnemen, maar op een gegeven moment was het gras zo hoog dat dat ook heel lastig was.

Tureluur op wacht, Foto: Arie Kraak

Tureluur

Historisch overzicht voor Tureluur territoria in Merrevliet

5.1.4.49 *Veldleeuwerik*

Geen opmerkingen.

5.1.4.50 *Vink*

Geen opmerkingen.

5.1.5 Korte evaluatie

Op de een of andere manier lijken de omliggende akkers en weilanden ondanks de kruidenrijkdom in Merrevliet voor de grutto's een grote aantrekkingskracht te hebben. Waarschijnlijk zonder succes omdat de eventueel aanwezige nesten zeer waarschijnlijk vernietigd zijn door ploeg- en maai-werkzaamheden. Gedurende die momenten constateerden we een sterk alarmerend gedrag van de grutto's. Pas na dat soort activiteiten constateerden we een toeneming van de aanwezigheid binnen de grenzen van Merrevliet.

De greppels die via de pomp van water blijken zoals verwacht natuurlijk een grote aantrekkingskracht te hebben op de tureluurs

We hebben geconstateerd dat zelfs als we terugliepen via het fietspad naast het terrein dat dit aanleiding gaf tot verstoring bij de weidevogels. Vermoedelijk gebeurt dit dus ook bij overige fietsers en wandelaars (al dan niet met honden) die gebruik maken van het fietspad.

5.1.6 Eventuele aanbevelingen

Het buizerdpaar is zeer overduidelijk aanwezig in het gebied. We vroegen ons af of de aanwezigheid van een broedend buizerdpaar wellicht afschrikkend zou kunnen werken voor de weidevogels en overige broedvogels. Onze aanwezigheid werd allesbehalve op prijs gesteld door het paar, laat staan als je een Kievit, grutto of tureluur bent met jongen en je een aangename toevoeging zou kunnen zijn aan het voedselaanbod voor de buizerds.

Dit jaar hebben we na de eerste telronde zelf initiatief genomen om een begaanbaar pad te creëren tussen de bramenstruiken door in het gebiedje aan de achterzijde van het terrein. Het zou fijn zijn als Natuurmonumenten volgend jaar met daarvoor geschikt materieel vroegtijdig zou kunnen ingrijpen voor de eventuele volgende teller(s).

Gezien het redelijk stabiele karakter van de telresultaten is het wellicht te overwegen om de telling van de gebied minder frequent uit te voeren. Wellicht kan met gebruik van een drone boven het lange gras meer inzicht verkregen worden in het daadwerkelijke broedsucces. Dit om tijdens de telling de hoeveelheid verstoring tot een minimum te beperken.

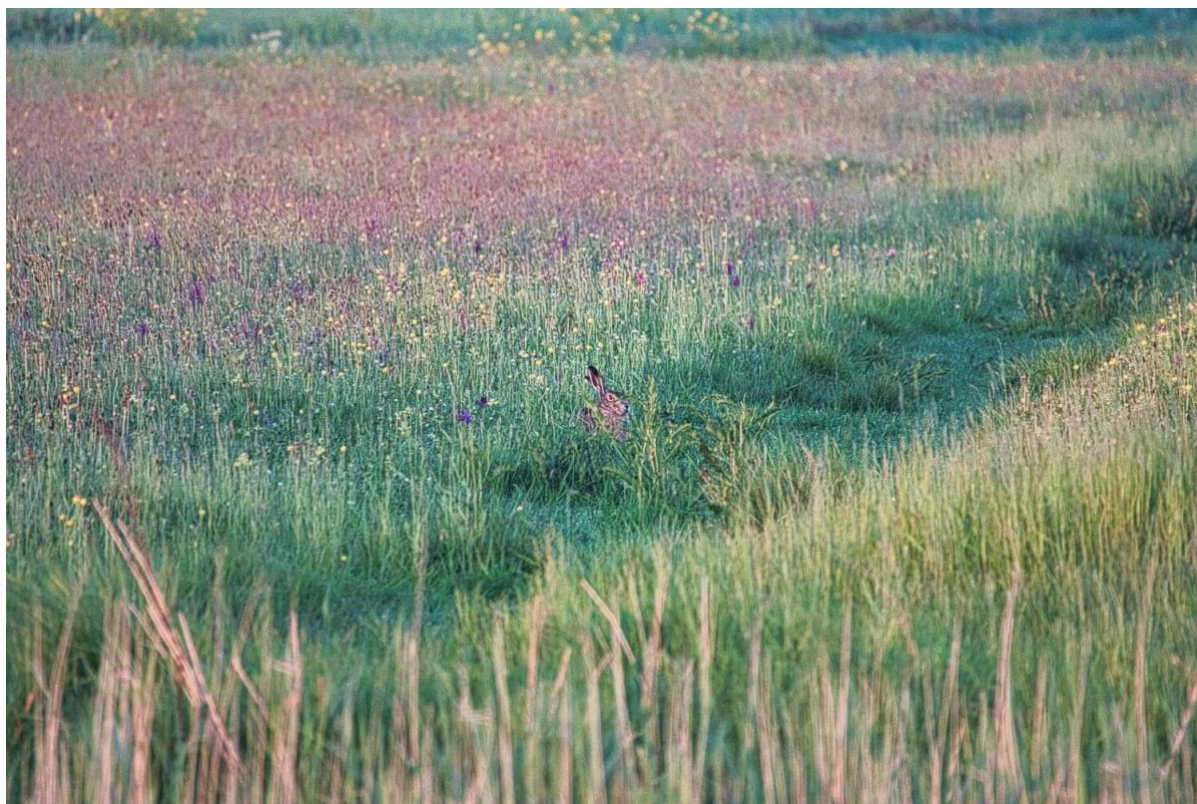

Ondergegroeid pad, Foto: Anja Langendoen

5.2 Waargenomen/niet-broedende soorten

In onderstaande tabel zijn enkele leuke en opmerkelijke waarnemingen (niet broedend) voor 2023 vermeld.

Soortnaam	Opmerkingen
Witgatje	Eenmaal over zien vliegen

Haas: Foto: Arie Kraak

5.3 Overige soorten

In onderstaande tabel zijn enkele leuke en opmerkelijke waarnemingen voor 2022 vermeld.

Soortnaam	Opmerkingen
Hazen	Regelmatig hebben we hazen in het veld gezien of het terrein zien oversteken
Reeën	Diverse keren hebben we, vooral in het door het struweel aan de achterzijde van het terrein diverse reeën waargenomen. Een keer schoot een jong ree plotseling vlak voor onze voeten weg vanaf een slaappleaats helemaal achter in het terrein. Daarna hebben we het bezoek tot helemaal achterwege gelaten

6 Alarmtellingen voor weidevogels

6.1 'Achterzijde veldkaarten'

Tabellen met een groene header zijn de tabellen binnen de tijdsgrenzen conform de richtlijnen. De tabellen met de gele header zijn aanvullend ten opzichte van de richtlijnen en hebben niet meegeteld voor de bepaling van het bruto territoriaal succes (BTS).

Bezoeknummer	1	Bezoekdatum		21-mrt-23			
Soort	Enkele Vogel	Paar	Territoriaal gedrag	Nest en nestig gedrag	Ouderpaar met jongen	Totaal territoria	Opmerkingen
Scholekster							
Kievit							
Grutto							
Tureluur	1	2				3	
Wulp							

Bezoeknummer	2	Bezoekdatum		4-apr-23			
Soort	Enkele Vogel	Paar	Territoriaal gedrag	Nest en nestig gedrag	Ouderpaar met jongen	Totaal territoria	Opmerkingen
Scholekster							
Kievit							
Grutto							
Tureluur		3				3	
Wulp							

Bezoeknummer	3	Bezoekdatum		18-apr-23			
Soort	Enkele Vogel	Paar	Territoriaal gedrag	Nest en nestig gedrag	Ouderpaar met jongen	Totaal territoria	Opmerkingen
Scholekster		1				1	
Kievit		1				1	
Grutto							1 Overvliegend
Tureluur	1	1				2	
Wulp							

Bezoeknummer	4	Bezoekdatum		29-apr-23			
Soort	Enkele Vogel	Paar	Territoriaal gedrag	Nest en nestig gedrag	Ouderpaar met jongen	Totaal territoria	Opmerkingen
Scholekster							
Kievit			1			1	
Grutto	1	1				2	
Tureluur		3				3	
Wulp							

Bezoeknummer	5	Bezoekdatum		13-mei-23			
Soort	Enkele Vogel	Paar	Territoriaal gedrag	Nest en nestig gedrag	Ouderpaar met jongen	Totaal territoria	Opmerkingen
Scholekster							
Kievit							
Grutto		1				1	
Tureluur	1	1	1			3	
Wulp							

Bezoeknummer	6	Bezoekdatum		25-mei-23			
Soort	Enkele Vogel	Paar	Territoriaal gedrag	Nest en nestig gedrag	Ouderpaar met jongen	Totaal territoria	Opmerkingen
Scholekster							
Kievit							
Grutto							3 Overvliegend
Tureluur		2				2	
Wulp							

Bezoeknummer	7	Bezoekdatum		6-jun-23			
Soort	Enkele Vogel	Paar	Territoriaal gedrag	Nest en nestig gedrag	Ouderpaar met jongen	Totaal territoria	Opmerkingen
Scholekster	1						4 Overvliegend
Kievit	1					1	
Grutto	1	1				2	
Tureluur	1	2				3	
Wulp							

6.2 Telformulier met verzamelde gegevens

Weeknummer		1	2	3	4	5
Datum		18-apr	29-apr	13-mei	25-mei	6-jun
Scholekster						
Alarmerende ouderparen	Gezinnen	0	0	0	0	2
Enkele vogel, paar, territoriaal, nestig		1	0	0	0	0
	Territoria	1	0	0	0	2
Kievit						
Alarmerende ouderparen	Gezinnen	1	1	0	0	0
Enkele vogel, paar, territoriaal, nestig	Territoria	1	1	0	0	1
Grutto						
Alarmerende ouderparen	Gezinnen	0	1	1	0	3
Enkele vogel, paar, territoriaal, nestig	Territoria	0	2	1	0	2
Tureluur						
Alarmerende ouderparen	Gezinnen	1	3	2	2	2
Enkele vogel, paar, territoriaal, nestig		2	3	3	2	3
	Territoria	3	6	5	4	5
Wulp						
Alarmerende ouderparen	Gezinnen	0	0	0	0	0
Enkele vogel, paar, territoriaal, nestig	Territoria					

6.3 Inschatting van bruto territoriaal succes

Territoria	5
Aantal gezinnen ((22+23)/2)	2
BTS	40,00%

Grutto	
Territoria	1
Aantal gezinnen	1
BTS	100,00%

Scholekster	
Territoria	1
Aantal gezinnen	0
BTS	0,00%

Kievit	
Territoria	0
Aantal gezinnen	0
BTS	0,00%